

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 11.79/2023

SJIF 2024 = 5.444

Том 2, Выпуск 10, 31 Октябрь

O'ZBEK TILIDA TA'LIM VA TA'LIM TIZIMIDA O'ZGARISHLAR

Abdunazarova Nazira Dilshod qizi

Termiz iqtisodiyot va servis unversiteti

Pedagogika va ijtimoiy-gumanitar fanlar fakulteti

Filologiya va tillarni o'qitish (o'zbek tili) yo'nalishi

2-bosqich talabasi

Annotatsiya

Ushbu maqola O'zbek tilida ta'lim berish va ta'lim tizimidagi o'zgarishlarni chuqur tahlil qiladi. O'zbek tilining davlat tili maqomi va ta'lim jarayonidagi ahamiyati, ta'lim dasturlari, o'quv adabiyotlari, o'qituvchilarni tayyorlash, innovatsion texnologiyalar va muammolarni o'rganishga qaratilgan. O'zgarishlarning sabablari, muammolari va kelajak istiqbollari ko'rib chiqiladi. O'zbek tilida ta'lim berish jarayoni milliy identitetni rivojlantirish, madaniyat va qadriyatlarni asrab-avaylashga, hamda global ta'lim maydonida O'zbekistonning o'rmini mustahkamlashga xizmat qiladi. Maqolada keltirilgan fikrlar va izlanishlar ta'lim sifatini oshirish, yosh avlodni tarbiyalash va milliy madaniyatni saqlab qolishda muhim rol o'ynaydi. Ushbu maqola O'zbekiston ta'lim tizimidagi o'zgarishlar va yangiliklar haqida qiziqayotgan tadqiqotchilar, o'qituvchilar va talabalarga foydali ma'lumotlar taqdim etadi.

Kalit So'zlar: O'zbek tili, Ta'lim tizimi, O'zgarishlar, Innovatsion texnologiyalar, Milliy kimlik, Ta'lim sifatini oshirish, Yoshlar siyosati, O'quv adabiyotlari, O'qituvchilarni tayyorlash, Muammolar, Amaliyot, Dars jarayoni, Tadqiqot, Davlat dasturlari, Kadrlar tayyorlash.

Annotation

This article analyzes the changes in teaching in the Uzbek language and the education system. It examines the significance of the Uzbek language as the state language, the education programs, educational literature, teacher training, innovative technologies, and the associated challenges. The reasons for the changes,

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 11.79/2023

SJIF 2024 = 5.444

Том 2, Выпуск 10, 31 Октябрь

the challenges faced, and future prospects are discussed. The process of teaching in the Uzbek language serves to develop national identity, preserve culture and values, and strengthen Uzbekistan's position in the global education arena. The ideas and research presented in this article play a crucial role in improving the quality of education, nurturing the younger generation, and preserving national culture. This article provides valuable information for researchers, educators, and students interested in the changes and innovations in the education system of Uzbekistan.

Key words: Uzbek Language, Education System,, Changes, Improving Education Quality, Teacher Qualifications, Innovative Technologies, National Identity, Educational Literature, Youth Policy, Challenges, Practice, Lesson Process, Research, State Programs, Personnel Training,.

O'zbek tili – O'zbekiston Respublikasi davlat tili bo'lib, uning davlat tili maqomi 1989-yilda rasmiy ravishda e'tirof etilgan. Ushbu maqom, O'zbek tilining davlat va ijtimoiy hayotdagi o'rnini yanada mustahkamlash, milliy madaniyat va qadriyatlarni rivojlantirish maqsadida muhim qadam hisoblanadi. O'zbek tili nafaqat muloqot tili, balki xalqning madaniyati, tarixiy merosi va milliy identitetini ifodalovchi vositadir. Shuning uchun, O'zbek tilida ta'lim berishning zamon talablariga mos ravishda rivojlanishi, ushbu tilning kelajagi va xalqning ma'naviyati uchun muhimdir.

Bugungi kunda, O'zbekiston ta'lim tizimida ko'plab o'zgarishlar amalga oshirilmoqda. Ushbu o'zgarishlar O'zbek tilida ta'lim berish jarayonini yanada samarali va zamonaviylashtirishga qaratilgan. Ta'lim sohasidagi innovatsiyalar, yangi pedagogik yondashuvlar, o'quv dasturlarining yangilanishi va o'qituvchilarning malakasini oshirish, barcha darajadagi ta'lim muassasalarida O'zbek tilining o'rnini mustahkamlashda muhim rol o'ynaydi.

O'zbek tilida ta'lim berish jarayonida yoshlarning tilga bo'lgan munosabati, o'zbek tilining o'rganilishi va qo'llanilishi muhim ahamiyatga ega. Yoshlar, milliy tilni o'rganish va u orqali o'zlarini ifoda etish orqali, o'zbek madaniyatiga qiziqishlarini yanada oshirishi mumkin. Bunday jarayon, o'z navbatida, milliy kimlikni mustahkamlash va yosh avlodning ma'naviyati va madaniyatini shakllantirishga yordam beradi. Bundan tashqari, O'zbek tilida ta'lim

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 11.79/2023

SJIF 2024 = 5.444

Том 2, Выпуск 10, 31 Октябрь

berishning ahamiyati, ta'lim tizimida davlat tili sifatida O'zbek tilini o'rganish, uning qiyinchiliklari va imkoniyatlarini hisobga olgan holda, nafaqat ta'lim sifatini oshirish, balki O'zbekistonning global ta'lim maydonidagi o'rnini mustahkamlashga xizmat qiladi. Zamonaviy o'qituvchilar, o'quv dasturlari va ta'lim resurslarining barchasi O'zbek tilini o'rganishga qaratilgan bo'lib, bu jarayonning rivojlanishi milliy va xalqaro darajadagi muvaffaqiyatlarni ta'minlaydi. Shunday qilib, O'zbek tilida ta'lim va ta'lim tizimidagi o'zgarishlar jamiyatning kelajagi, milliy madaniyat va qadriyatlarimizni rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Ushbu maqolada O'zbek tilida ta'lim tizimidagi o'zgarishlar, muammolar va istiqbollarni tahlil qilamiz. O'zbek tilini o'rganish jarayonidagi yangi yondashuvlar, muammolarni hal etish va ta'lim sifatini oshirishning zamonaviy usullarini ko'rib chiqamiz.

O'zbek tili 1989- yilda davlat tili maqomiga ega bo'lishi bilan, O'zbekiston ta'lim tizimida muhim rol o'ynay boshladi. Ta'limda O'zbek tilining qo'llanilishi milliy identitetni saqlash va rivojlantirishda, shuningdek, yosh avlodni ma'naviy jihatdan shakllantirishda muhim ahamiyat kasb etadi [1]. O'zbek tilida ta'lim berish jarayoni, ona tilida ma'lumot olish imkoniyatini taqdim etgan holda, o'quvchilarning psixologik holatiga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi. O'zbek tilining o'qitilishi yosh avlodning o'z tiliga bo'lgan hurmatini kuchaytiradi, bu esa mamlakatning kelajagi uchun muhim ahamiyatga ega [2].

O'zbek tilida ta'lim berish jarayonida zamonaviy pedagogik yondashuvlar, masalan, faol o'qitish metodlari va interaktiv darslar qo'llanilmoqda. O'quvchilarni o'z fikrlarini ifoda etishga, analitik fikrlashga va mustaqil ta'lim olishga rag'batlantirish maqsadida, ona tilida bo'lib o'tadigan muhokama va bahs-munozaralar ta'lim jarayoniga keng joriy etilmoqda [3]. Ta'lim muassasalari tomonidan o'quvchilarga ona tilida beriladigan darslar, o'z navbatida, ijtimoiy hayotga faol ishtirok etishda ham ularga yordam beradi. Ta'lim dasturlari va o'quv adabiyotlari O'zbek tilida ta'lim berish jarayonining muhim komponentlaridir. O'zbekiston Respublikasi ta'lim vazirligi tomonidan tasdiqlangan yangi o'quv dasturlari, o'quvchilarning ko'nikma va malakalarini rivojlantirishga yo'naltirilgan. Bu dasturlar zamonaviy ta'lim metodologiyalariga asoslangan holda ishlab chiqilmoqda [4].

O'quv adabiyotlari, jumladan darsliklar va qo'llanmalar, O'zbek tilida zamonaviy ilmiy yutuqlar va texnologiyalarni hisobga olgan holda tayyorlanmoqda. O'quv materiallarining sifatini oshirish va ularning qiziqarli va

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 11.79/2023

SJIF 2024 = 5.444

Том 2, Выпуск 10, 31 Октябрь

amaliy bo'lishini ta'minlash maqsadida, adabiyotlar o'zbek tilida bo'lishi bilan birga, xalqaro standartlarga ham moslashtirilmogda [5]. Bunday o'quv materiallari nafaqat o'quvchilarning bilimlarini oshirish, balki ularning ijodiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirishga ham xizmat qiladi. O'qituvchilarni tayyorlash jarayoni O'zbekiston ta'lim tizimining samaradorligini oshirishda muhim rol o'ynaydi. O'zbek tilida ta'lim beruvchi o'qituvchilarni tayyorlash uchun yangi trening dasturlari ishlab chiqilgan. Bu dasturlar o'qituvchilarning malakalarini oshirish, zamonaviy pedagogik texnologiyalarni o'zlashtirish va innovatsion uslublarni qo'llashga qaratilgan [6].

O'qituvchilarni tayyorlash jarayonida O'zbekistonning ta'lim muassasalarida pedagogik kadrlar sifatini oshirish, ularni o'qitish jarayonida zamonaviy pedagogik uslublar bilan tanishtirish, shuningdek, ularning o'zaro tajriba almashishlari uchun imkoniyatlar yaratilmogda. O'qituvchilarning malakalarini oshirish maqsadida, xalqaro tajribalarni o'rganish va amalga oshirish yo'nalishida keng ko'lamli chora-tadbirlar o'tkazilmogda [7]. Innovatsion texnologiyalar ta'lim jarayonida muhim o'rin tutadi. Masofaviy ta'lim platformalari, multimedia vositalari, va interaktiv metodlar orqali o'quvchilar ta'lim olish jarayonini yanada qiziqarli va samarali qilish imkoniyatiga ega bo'lmoqdalar. O'quvchilarni raqamli texnologiyalar bilan tanishtirish, ularni ta'lim jarayoniga joriy etish orqali o'qitish sifatini oshirishga erishilmogda [8].

Xulosa qiladigan bo'lsak, o'zbek tilida ta'lim va ta'lim tizimida o'zgarishlar kelajak avlodlar uchun muhim ahamiyatga ega. O'zbek tilining davlat tili maqomi, ta'lim jarayonida yanada mustahkam ahamiyatga ega bo'lib, milliy madaniyat va qadriyatlarni saqlab qolish, shuningdek, ta'lim sifatini oshirishga xizmat qiladi. O'zbek tilida ta'lim berish nafaqat bilim olish jarayoni, balki o'zbek xalqining tarixiy va madaniy merosini asrab-avaylash va davom ettirishni ta'minlashga qaratilgan muhim bir vosita hisoblanadi. Ta'lim tizimidagi o'zgarishlar nafaqat o'quv dasturlarini va o'quv adabiyotlarini yangilashda, balki o'qituvchilar malakasini oshirish, zamonaviy pedagogik texnologiyalarni joriy etish, va o'quvchilarda O'zbek tiliga bo'lgan qiziqish va hurmatni shakllantirishda ham o'z aksini topmogda. Bunday o'zgarishlar, O'zbekistonning global ta'lim maydonidagi o'rmini mustahkamlash, xalqaro standartlarga mos keladigan ta'lim sifatini ta'minlash, shuningdek, yosh avlodlarni global dunyoda muvaffaqiyatli bo'lishlari uchun zarur ko'nikmalar bilan ta'minlash imkonini beradi. Bundan tashqari, O'zbek

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 11.79/2023

SJIF 2024 = 5.444

Том 2, Выпуск 10, 31 Октябрь

tilida ta'lim berish jarayonida innovatsion texnologiyalar va onlayn ta'lim tizimlaridan foydalanish, o'quvchilarning ta'lim sifatini oshirish va ularni jahon miqyosida raqobatbardosh qilishda muhim rol o'ynaydi. Shu bilan birga, milliy qadriyatlar va o'zbek tilining o'rganilishiga alohida e'tibor qaratilishi, yosh avlodning o'ziga xos shaxs sifatida rivojlanishiga, milliy kimligini shakllantirishga xizmat qiladi. Kelajakda, ta'lim tizimidagi o'zgarishlar davom etishi, muammolarni hal etish va yangi imkoniyatlarni yaratishga qaratilgan chora-tadbirlar amalga oshirilishi zarur. O'zbek tilida ta'lim berish tizimining yanada rivojlanishi, nafaqat tilni, balki butun O'zbekistonning madaniyatini va ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishini ham qo'llab quvvatlaydi. Shunday qilib, O'zbek tilida ta'lim tizimida olib borilayotgan o'zgarishlar va yangiliklar, nafaqat o'quvchilar, balki butun jamiyat uchun muhim ahamiyatga ega. Bu o'zgarishlar milliy til va madaniyatni yanada rivojlantirishga, o'zbek tilida ta'lim berish sifatini oshirishga, va mustaqil, raqobatbardosh avlodni tarbiyalashga xizmat qiladi. O'zbekistonning ta'lim tizimi zamonaviy talablar va globalizatsiya sharoitida o'zgarishga tayyor turib, kelajakda yana ko'plab yutuqlarga erishish imkoniyatini yaratishi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Raxmonov, M. (2022). O'zbek tilida ta'lim dasturlarini yangilash: Tezkor tahlil va istiqbollari. O'zbekiston Ta'limi, 12(3), 45-50.
2. Karimov, I. (2017). Yoshlar siyosati va ta'lim: O'zbekistonda yangilanishlar. O'zbekiston Respublikasi Yoshlar Vazirligi, 5(1), 10-14.
3. To'raqulov, J. (2020). O'quv adabiyotlari va ularning ta'lim jarayonidagi roli. O'zbek Tili va Adabiyoti, 9(2), 23-28.
4. O'zbekiston Respublikasi Ta'lim Vazirligi (2022). Yangi o'quv dasturlari va ularning ta'lim sifatiga ta'siri. O'zbekiston Ta'limi, 11(1), 15-20.
5. Abdullaeva, D. (2019). O'quv adabiyotlari va ularning ta'lim jarayonidagi roli. O'zbekiston Ta'lim Tizimi, 8(4), 30-35.
6. Ismoilov, R. (2021). O'qituvchilarni malakasini oshirish: Ta'lim sifatini yaxshilashning asosiy omillari. Ta'lim va Innovatsiyalar, 15(1), 15-20.
7. Mamatqulov, U. (2020). Innovatsion texnologiyalar ta'lim jarayonida: O'zbekiston tajribasi. Ta'lim va Innovatsiyalar, 14(2), 22-28.
8. Rahmonov, M. (2023). Zamonaviy o'qitish metodlari va ularning ta'lim jarayonidagi roli. O'zbek Ta'limi, 19(3), 50-55.